

I. GRUNNPRINSIPPER

Fellesrådet for Afrika ("Fellesrådet") er en solidaritets- og menneskerettighetsorganisasjon som jobber for rettferdighet og utvikling i Afrika.

Formålsparagrafen til Fellesrådet er:

"Fellesrådet for Afrika skal utfordre forhold og strukturer i Afrika og globalt som hindrer rettferdig utvikling på og for kontinentet."

I.1. Menneskerettigheter

De siste årene har vi sett økonomisk vekst og en overgang til demokratiske styreformer i mange afrikanske land. Til tross for dette ser vi mange steder at menneskerettighetene er under press. Vi ser også at klimaendringene rammer mange afrikanske land særlig hardt, noe som svekker økonomisk og sosial fremgang i mange land. Fellesrådet tar utgangspunkt i FNs menneskerettigheter og prinsippet om at disse er udelelige. De forskjellige konvensjonene er uløselig knyttet til hverandre. Sosiale, økonomiske og kulturelle rettigheter som anstendig arbeid, bolig, helse og utdanning er å anse som grunnleggende menneskerettigheter på linje med sivile og politiske rettigheter som ytringsfrihet, organisasjonsfrihet og politiske rettigheter.

I.2. Forholdet mellom næringsliv og bistand

I den norske utenriks- og utviklingspolitikken reduseres ofte politiske spørsmål om Afrika til kun å dreie seg om bistand, selv om andre politikkområder er minst like relevante for utvikling i mange afrikanske land. For eksempel kan norske bistandspolitiske mål stå i motsetning til norske handels- og næringsinteresser. Fellesrådet jobber for at Norge skal ha en samstemt politikk for utvikling. I tilfeller der det er motsetninger mellom bistandspolitikk og næringsinteresser mener Fellesrådet at næringsinteresser må vike til fordel for hensyn til rettferdig utvikling.

I.3. Kritisk informasjonsformidling

Fellesrådet ønsker å bidra til å motvirke naive, stereotypiske og fiendtlige fremstillinger av Afrika og afrikanere. Informasjonstiltakene våre skal bidra til bedre og mer nyansert kunnskap om Afrika som reflekterer mangfold, makt og interessekonflikter på kontinentet.

De siste årene har mange ulike afrikanske stemmer fremmet kritikk av både bistandsbransjens kommunikasjon og bistand som sådan. Fellestrådet vil jobbe for å løfte disse stemmene inn i norsk debatt. Fellestrådet støtter organisasjoner som driver rettighetskamp, og mener at en større andel av bistandsbudsjettene bør gå til å støtte sivilsamfunn i afrikanske land der menneskerettighetene er under press.

Fellestrådet mener at medias rapporter fra afrikanske land er særskilt preget av tabloidisering og fokus på enkeltsaker uten kontekstualisering. Vi etterlyser en mer helhetlig fremstilling av Afrika i media. Ikke minst er det et problem at afrikanere sjelden kommer til orde i media. Marginaliseringen av afrikanere i mediebildet understøtter tanken om at afrikanere er passive mottakere av bistand og ikke aktive agenter i sin egen utvikling. Stereotypier understøtter mistro til afrikanske aktører, noe som negative konsekvenser både økonomisk og politisk.

De siste årene har vi sett en tendens til at flere aktører har fremmet mer positive historier fra det afrikanske kontinentet. Dette kan være en positiv korreks. Samtidig kan unyanserte, og utelukkende positive historier uten kontekst også lede til forenkling og stereotypisering, og gi et like endimensjonalt bilde av Afrika som den ensidig negative dekingen. Fellestrådet vil utfordre også dette ensidig optimistiske bildet, og stadig oppfordre til nyansering, analyse og kontekstualisering.

Et viktig mål med Fellestrådets arbeid er å fremme mangfoldet av afrikanske aktører, og få frem at ulike trender på kontinentet gjerne kan trekke i ulike retninger samtidig. Vi har som mål at debatten om afrikanske forhold skal være helhetlig, grundig og kunnskapsbasert. Vi ønsker å fremme et mangfold av kritiske røster fra afrikanske land i offentligheten. Derfor samarbeider vi med grasrotbevegelser, forskere, politikere og intellektuelle i afrikanske land som kjemper på samme verdigrunnlag som Fellestrådet.

2. Demokrati og deltakelse

Det har aldri vært så mange demokratier på det afrikanske kontinentet som nå. Likevel nektes mange mennesker i afrikanske muligheten til reell demokratisk deltakelse. Frie valg er ikke tilstrekkelig for å oppnå demokrati. Demokrati handler også om et sterkt sivilsamfunn, om sivile rettigheter, pressefrihet, organisasjonsfrihet, tilgang til utdanning, likestilling, muligheten til å påvirke sin egen hverdag og om tilgangen på ressurser. Mange afrikanske ledere står for en antidemokratisk praksis, og det er et stort gap mellom ledere og folk. Men det finnes også voksende, kreative og effektive sivilsamfunn som kjemper for demokratisering. Fellestrådet jobber for å styrke disse sosiale bevegelsene.

2.1. Et sterkt sivilsamfunn og en velfungerende stat

Fellestrådet mener at:

- Den norske regjeringen må føre en nær dialog med, og øke støtten til, sivilsamfunnsorganisasjoner, demokratibevegelser og fagforeninger i afrikanske land
- Norge må føre en tydelig dialog om menneskerettigheter og menneskerettighetsbrudd med myndigheter og andre aktører på kontinentet

Sivilsamfunnsorganisasjoner og sosiale bevegelser i afrikanske land baserer i økende grad arbeidet sitt på menneskerettighetene. Mange afrikanske land er preget av enorme indre spenninger og protester fra folk som ønsker å påvirke myndighetene. Afrikanske sosiale bevegelser som arbeider for økonomiske, kulturelle og sosiale menneskerettigheter møtes ofte med repressive tiltak.

Fellesrådet mener at både en velfungerende stat og et sterkt sivilsamfunn må være til stede for å styrke demokratiet. I mange afrikanske land er det ofte private aktører og enkeltpersoner, som oftest kvinner, som leverer velferdstjenester. I et velfungerende demokrati er det staten som skal stå til ansvar overfor folket og levere tjenestene som folket har krav på. Infrastruktur og en velfungerende forvaltning er viktige faktorer som kan bidra til statens evne til å levere resultater.

Fellesrådet mener et sterkt sivilsamfunn som er i stand til å representere ulike interessegrupper er en forutsetning for demokrati. Det er viktig at de forskjellige interessegruppene i afrikanske samfunn får mulighet til å bli hørt når politiske beslutninger tas.

Arbeidstakerrettigheter står svakt i mange afrikanske land. Fellesrådet mener at sosial dialog og ILOs *Decent Work Agenda* er viktige komponenter i demokratiseringsprosesser og bærekraftig utvikling.

2.2. Kjønn og likestilling

Fellesrådet mener at:

- Norge må delta aktivt i internasjonale fora som jobber for å styrke kvinners og seksuelle minoriteters menneskerettigheter, inkludert seksuell og reproduktiv helse og rettigheter
- Norske myndigheter må gjennom sitt utviklings samarbeid bidra til å styrke kvinne- og LHBTIQ-organisasjoner, -aktivister og -bevegelser
- Norge må arbeide for å mobilisere internasjonale organisasjoner og humanitære aktører til aktiv innsats for å bekjempe kjønnsbasert vold mot kvinner i - og etter, konflikt- og katastrofesituasjoner.
- Norsk næringsliv må respektere og fremme anerkjennelse for menneskerettighetene til kvinner, og til kjønns- og seksuelle minoriteter.

Menneskerettighetene gjelder for alle, uavhengig av kontekst og geografisk tilhørighet. Likevel ser vi ofte at ujevn maktfordeling knyttet til kulturelle og sosioøkonomiske skillelinjer innad i mange afrikanske land fører til manglende likestilling, systematisk diskriminering og vold mot kvinner og LHBTIQ-personer. Kvinner er ofte mer sårbare enn menn, og har ofte mer begrensede muligheter. Mennesker som bryter med normer for kjønn og seksualitet blir ofte utstøtt og diskriminert.

Kjønnsbasert vold rammer mange kvinner, spesielt i land med krig og konflikt. Kjønnsbasert vold er et strukturelt problem, ofte med rot i maktrelasjoner og med ulike underliggende og komplekse årsaker. At dette brukes som våpen i krig hindrer likeverdig deltagelse i samfunnet i henhold til FNs Sikkerhetsråds resolusjon 1325 om kvinner, fred og sikkerhet. Videre ansees kjønnsbasert som grove brudd på menneskerettighetene med store konsekvenser for samfunn.

Tilgang og informasjon om seksuelle og reproduktive rettigheter bidrar til utvikling i form av å styrke helse- og utdanningstilbud for kvinner, samt redusere kjønnsbasert vold. Ifølge IPPF medvirker man til myndiggjøring og likestilling ved å fokusere på disse tre aspektene.

LHBTIQ- personer på det afrikanske kontinent rammes i stor grad av marginalisering grunnet diskriminerende lovverk- og holdninger. Dette hindrer LHBTIQ-personer til å delta i samfunnet på lik linje som alle andre. Som en videre konsekvens opplever gruppen redusert tilgang til helsevesenet og arbeidsmarked. I tillegg er de en utsatt gruppe for fysisk, psykisk og seksuell vold.

Fellesrådet jobber for å styrke rettighetene til kvinner og LHBTIQ-personer gjennom samarbeid med afrikanske kjønns- og LHBTIQ-organisasjoner og med andre organisasjoner i Norge.

2.3. Representasjon og åpenhet i internasjonale avtaler

Fellesrådet mener at:

- Norge bør jobbe for at afrikanske myndigheter skal styrkes i internasjonale organer som FN, Verdensbanken, WTO og IMF.
- Norske myndigheter må gjennom både bistand og diplomati bidra til å styrke afrikansk sivilsamfunns evne til å holde sitt lands myndigheter ansvarlig.
- Når Norge inngår internasjonale avtaler må de sikre åpenhet i prosessen slik at sivilsamfunn får tilstrekkelig innsyn.

De siste årene har verden sett en forflytning av internasjonal makt på den globale arenaen, fra Vesten til Kina og andre fremvoksende økonomier. Like fullt er afrikanske aktører, og særlig afrikansk sivilsamfunn, ofte underrepresentert i viktige internasjonale fora og forhandlinger.

Avgjørelser som blir tatt globalt i fora med lav representasjon kan innskrenke det politiske handlingsrommet til demokratisk valgte afrikanske regjeringer. Dette kan man særlig se i Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken, der innskudd av kapital avgjør enkelte lands stemmemakt. De samme problemene ser vi på arenaer som FN og Verdens handelsorganisasjon (WTO), der ressurser og kompetanse gjør at land med få økonomiske ressurser får mindre innflytelse.

Samtidig ser vi at noen afrikanske lands myndigheter inngår internasjonale avtaler uten mandat fra befolkningen, og at informasjon om disse avtalene ofte er lite tilgjengelig for offentligheten. Mangel på åpenhet og sosial etterrettelighet truer menneskerettigheter og bærekraftig utvikling i de aktuelle landene. Internasjonale avtaler må utformes på en måte som sikrer afrikansk sivilsamfunn nødvendig innsyn for å kunne holde sine egne myndigheter ansvarlig.

3. Økonomisk vekst og ulikhet

Mange afrikanske land har opplevd høy økonomisk vekst det siste tiåret. Vekst er helt nødvendig for at mange av landene skal kunne innfri grunnleggende økonomiske og sosiale menneskerettigheter. Økonomisk vekst er likevel ikke i seg selv tilstrekkelig for å redusere fattigdom. For eksempel er arbeidsledighet fortsatt et enormt problem i mange afrikanske land, og særlig gjelder dette unge voksne. Det er derfor viktig at det satses på en bærekraftig og inkluderende økonomisk vekst der flest mulig får ta del i de potensielt positive følgene av veksten. Det må også investeres og satses på sektorer som genererer arbeidsplasser, som for eksempel progressive skattesystemer og offentlige helse- og utdanningsinstitusjoner.

Fellesrådet vil jobbe for at handel og investeringer skjer på en ansvarlig måte, og i henhold til universelle menneskerettigheter, slik at kontinentets ressurser kommer folk flest til gode. I dette arbeidet er arbeidstakerrettigheter, rett til å organisere seg, rett til forhandlinger og de øvrige av ILOs kjernekonvensjoner avgjørende virkemidler. Vi trenger bindende regelverk som sikrer disse rettighetene.

3.1. Næringsliv og investeringer

Fellesrådet mener:

- Å FELLESRÅDET FOR AFRIKA
- Regjeringen et særskilt ansvar for å støtte opp om menneskerettigheter, fagbevegelse og sivilsamfunn stater der norsk næringsliv er sterkt til stede. I tillegg til å opprettholde sterke diplomatiske forbindelser bør bistand rettes spesielt mot det sivile samfunn, spesielt i de landene hvor myndighetene preges av korrupsjon, diskriminering og mangel på åpenhet.
  - Regjeringen må jobbe for at norske selskaper har dialog med arbeidstakerorganisasjoner i fattige land. I statseide eller delvis statseide selskaper bør dette være et krav.
  - Regjeringen må følge opp strategien for ansvarlig arbeidsliv fra 2008 og sørge for at norske selskaper respekterer grunnleggende arbeidstaker- og menneskerettigheter gjennom å legge ILOs kjernekonvensjoner og *Decent Work Agenda* til grunn. Regjeringen må følge opp dette arbeidet i praksis og arbeide for at disse styrkes ytterligere.
  - Regjeringen må aktivt arbeide for å få på plass bindende retningslinjer og et tilsynsorgan for bedriftenes samfunnsansvar. Retningslinjene må pålegge selskaper å gjennomføre risikoanalyser for miljø og menneskerettigheter, og økt åpenhet rundt disse. Resultatene av disse må offentliggjøres. Selskapene må sørge for at menneskerettighetene er nedfelt i kontrakter som inngås med underleverandører, serviceytere og samarbeidspartnere.
  - Regjeringen må stille krav til norske selskaper og ta til orde for investorsplikter internasjonalt.
  - Norge bør innføre et tilsyn eller en ombudsordning for Norfund, bestående av uavhengig eksperter som gir berørte parter reell klagerett.
  - Norge må styrke den etiske forvaltningen av SPU gjennom å skjerpe de etiske retningslinjene slik at de i større grad tar hensyn til menneskerettigheter, klima og miljø.
  - Norge skal ikke inngå bilaterale investeringsavtaler eller bilaterale handelsavtaler med investeringsbeskyttelsesklausuler med afrikanske stater.

Det er en økende interesse blant norsk og internasjonalt næringsliv for investeringer og næringslivsvirksomhet i afrikanske land. Fellesrådet ser positivt på økte investeringer i og handel med afrikanske land, og er opptatt av at dette innrettes på måter som bidrar til inkluderende vekst, gode arbeidsplasser, styrking av menneskerettigheter, demokrati og åpenhet, og bekjempelse av korrupsjon og kapitalflukt.

Mange av de afrikanske landene norske selskaper har gått inn i, er preget av ekstrem fattigdom, økonomisk ulikhet, mangel på demokrati, menneskerettighetsbrudd, korrupsjon og dårlig styresett. Det å etablere seg i disse landene er utfordrende med hensyn til arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter og regjeringen bør motivere til økt samarbeid med arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Norske myndigheter bør også jobbe for at de pengene som næringslivet legger igjen i afrikanske land forvaltes ansvarlig og kommer befolkningen til gode.

Norske selskaper som opererer i afrikanske land må ivareta menneskerettighetene og sikre arbeidstakernes sikkerhet og helse. Oppfølgingssystemer for å følge dette i praksis er avgjørende. Selskaper bør følge ILOs kjerneverdier og *Decent Work Agenda*, det betyr at grunnleggende arbeidsstandarder skal respekteres, at folk får en lønn de kan leve av og at arbeidstakere fritt kan organisere seg og forhandle kollektivt gjennom sosial dialog. Den norske regjering må holde norske selskaper ansvarlige for disse prinsippene.

Private investeringer kan bidra til å skape gode arbeidsplasser og utvikling. Men det kan også føre til ressursstran og at menneskers rettigheter blir overkjørt. Mange av de nye investorene i afrikanske land kommer fra fremvoksende økonomier. Dette kan være positivt for afrikanske land ved at de kan velge mellom ulike investorer, men nye aktører kan også virke kompromitterende på rettigheter. Det er viktig å sikre at norske investorer respekterer menneskerettighetene

Mange norske selskaper har utarbeidet retningslinjer for samfunnsansvar (CSR). Fellesrådet for Afrika er kritisk til den nåværende praksisen, som innebærer at næringslivet i praksis regulerer seg selv. I stedet bør afrikanske stater sørge for å utvikle egne regelverk, og bruke og håndheve disse ovenfor både nasjonale og utenlandske investorer. Her kan Norge spille en viktig rolle gjennom å støtte tiltak for å få på plass handlingsplaner for FNs veiledende prinsipper for menneskerettigheter og næringsliv (UNGP) og opprettelse av nasjonale kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv. Spesielt viktig er det at Norge går foran og pålegger norske selskaper å gjennomføre aktsomhetsvurderinger ("human rights due diligence"), og at det innføres rettslige klage- og erstatningsordninger som kan benyttes ved mistanke om lovbrudd begått av norske selskaper i andre land. Norge bør jobbe aktivt for at internasjonale prosesser omhandlende næringsliv og menneskerettigheter går i retning av bindende avtaler.

De siste årene har vi sett at næringslivsaktører gis en større plass i utviklingssamarbeid. Bistandsmidler brukes til å øke investeringer i fattige land gjennom investeringsfond som Norfund og andre aktører. Norfund er et av regjeringens viktigste verktøy for næringsutvikling i fattige land. Slike investeringer over bistandsbudsjettet må være addisjonelle. Norfund bør sørge for at sine investeringer er i tråd med UNGP.

Statens pensjonsfond utland (SPU) investerer i økende grad i afrikanske land. Fellesrådet mener at Norge bør skjerpe de etiske retningslinjene for fondet, slik at de i større grad tar hensyn til menneskerettigheter, klima og miljø. Regjeringen må sikre at forvaltningen av SPU respekterer menneskerettighetene og at den er i samsvar med det fremste av standarder og praksis på området. Dette bør være sentrale elementer i dialogen med selskapene SPU har investert i.

Fellesrådet stiller seg kritisk til bilaterale investeringsavtaler (BITS) og eventuelle forsøk på å bake elementer av disse inn i norske bilaterale handelsavtaler. De fleste BITS innskrenker staters handlingsrom til å føre en aktiv nærings-, miljø- og helsepolitikk og anerkjenner kun selskaper som rettighetshavere overfor stater – ikke omvendt. Bilaterale investeringsavtaler står med andre ord for en maktforskyvning mellom selskap og stat som Fellesrådet mener er svært uheldig i en afrikansk kontekst.

3.2. Skatt og kapitalflukt

Fellesrådet mener at:

- Norge må bidra til å styrke internasjonalt skattesamarbeid under FN gjennom opprettelsen av en mellomstatlig skattekomité. Denne bør gis mandat å arbeide med global land-for-land rapportering, offentlige register over de virkelige eierne til selskaper, automatisk informasjonsutveksling av skatteinformasjon, investeringsavtaler og skatt, skatteinsentiver, og skattelegging av utvinningsindustrier.
- Norske myndigheter må føre en offensiv utviklingspolitikk for å støtte fattige lands institusjonelle kapasitet og forbedring av skattesystemer, herunder styrke programmet «Skatt for Utvikling».
- Norske myndigheter må styrke de nasjonale retningslinjene for land-for-land-rapportering, slik at disse blir offentlig tilgjengelig og gjelder for alle norske selskap og datterselskap, uavhengig av hvilket land selskapet opererer i, og uavhengig av hvilken sektor selskapet tilhører. Norske selskaper må ikke utbetale signaturbonuser som har høy korrupsjonsrisiko. Når det utbetales må selskapene etterstrebe transparens.

· Norske myndigheter må pålegge norske selskaper å være åpne om sine reelle rettighetshavere. Dette vil si de fysiske personene i styret, de fysiske personene som representerer de største eierne i selskapet, og personene som jobber i ledelsen i selskapene. **FELLESRÅDET (Fellesrådet)**

- Norske selskaper må ikke inngå næringslivssamarbeid med andre selskaper uten å kjenne samarbeidsselskapets reelle rettighetshavere.
- Norge må arbeide for en internasjonal konvensjon mot skatteparadis og bygge nettverk med andre land for å øke det internasjonale presset i kampen mot skatteparadis.
- Norge må sikre at Statens pensjonsfond utland (SPU), Norfund og statseide selskaper ikke benytter seg av skatteparadis i sin virksomhet, verken direkte eller indirekte.

Ulovlig kapitalflukt er et alvorlig samfunnsproblem som hindrer bærekraftig utvikling i mange afrikanske land. Ulovlig kapitalflukt svekker landenes skatteinntekter, bidrar til korrupsjon og økonomisk kriminalitet, og til at makteliter bruker landets inntekter til å berike seg selv fremfor å distribuere dem til befolkningen. Dette har igjen påvirkning på staters legitimitet, demokratiseringsprosesser, og den sosiale kontrakten mellom folket og de politiske lederne.

Gjennom bruk av skatteparadis, utstrakt finansielt hemmelighold og bruk av metoder som ulovlig internprising, klarer store selskaper hvert år å unndra summer som er betydelig større enn det som blir gitt i bistand til Afrika. I mange tilfeller betaler privatpersoner og selskaper nesten ikke skatt i det hele tatt. Videre leder det til mindre gjennomsiktighet og fører til at fattige land mister inntekter som burde gått til helsetjenester, utdanning, infrastruktur og andre viktige samfunnsoppgaver. Fellesrådet vil derfor jobbe for å bekjempe selskapers bruk av skatteparadis, og for økt åpenhet om kapitalstrømmer, og hvordan transnasjonale selskaper overfører ressurser internt. Selskapers egentlige eiere, og deres samarbeidspartnere og deres samarbeidspartneres eiere, bør være offentlig informasjon.

3.3. Handel

Fellesrådet mener at:

- Regjeringen må jobbe for en multilateral handelsavtale der fattige lands rettigheter går foran rike lands interesser.
- Regjeringen må støtte opp om FAOs retningslinjer for landinvesteringer og etablere bindende retningslinjer for gode landbruksinvesteringer globalt.
- Regjeringen bør ta initiativ til at rike land legger om landbrukssubsidiene sine i en mindre handelsvridende retning, i tråd med FNs anbefalinger.
- Regjeringen må jobbe for at fattige lands politiske handlingsrom ivaretas i handelsavtaler.

Handel kan bidra til vekst, arbeidsplasser og utvikling, men måten verdenshandelen er strukturert på i dag begrenser mulighetene for mange afrikanske land. Rike land har mulighet til å hindre adgang på sine markeder for varer som mange afrikanske land har forutsetninger for å eksportere, samtidig som de hindres i å beskytte sine markeder og drive en aktiv næringspolitikk.

Fellesrådet vil arbeide for et handelsregime som virker til fordel for de fattigste landene, og som fremmer utvikling og muliggjør fordeling og en aktiv næringspolitikk – ikke bare økonomisk vekst. Handel kan bidra til økonomisk utvikling som igjen kan føre til fattigdomsreduksjon, men afrikanske land må få mulighet til

å beskytte markedene sine, spesielt i en oppbyggingsperiode.

 FELLESRÅDET (fellesrådet) FELLESRÅDET FOR AFRIKA
Fellesrådets posisjon er at multilaterale handelsavtaler er å foretrekke fremfor et nettverk av bilaterale avtaler. Vi ønsker multilaterale bindende handelsavtaler der fattige lands interesser prioriteres og som fremmer en verdenshandel som er asymmetrisk til fordel for de økonomisk svakeste landene. Disse landene bør få muligheten til å ta i bruk de samme politiske virkemidlene som rike land har gjort for å bygge opp sin økonomi.

Vekst i landbrukssektoren i afrikanske land er vesentlig mer effektiv for fattigdomsreduksjon enn vekst i andre sektorer. Mange afrikanske land har et enormt potensial for å øke sine jordbruksavlinger på bærekraftig vis. En forutsetning for at investeringer i landbrukssektoren skal ha positiv effekt er derfor å sikre at rettigheter er på plass som gir bærekraftige investeringer som kommer fattige og småskalabønder til gode. Investeringer må være i tråd med FAOs *Guidelines on land tenure*, blant annet for å ivareta utsatte gruppers rettigheter og unngå landran.

Gode investeringer i landbruket kan bekjempe fattigdom, men da må bønder få mulighet til å selge varene sine på markeder der de får godt betalt. Investeringene bør innrettes slik at småskalabønder blir i stand til å utvikle sin virksomhet, samt støtte til oppbygging og styrking av bondeorganisasjoner, samvirkeordninger og kooperativet som sikrer at småbøndene selv drar nytte av vekst i landbruket. En helhetlig tilnærming til rural utvikling bør satse på utbedring av infrastruktur, kunnskapsutvikling og organisering.

3.5. Gjeld

Fellesrådet mener at:

- Norge må ta en ledende rolle i arbeidet med å opprette et juridisk bindende internasjonalt rammeverk for ansvarlig finansiering. FNs prinsipper for ansvarlig utlån og låneopptak må implementeres i alle former for lån. Statens Pensjonsfond Utland inkluderes og må etterfølge krav om ansvarlig finansiering.
- Norske myndigheter må jobbe for opprettelse av en åpen, nøytral og uavhengig gjeldsslettemekanisme for behandling av ubetalbar og illegitim gjeld.
- Norge bør arbeide for at de internasjonale finansinstitusjonene utvikler en ny definisjon av bærekraftig gjeld som også tar hensyn til befolkningens rettigheter, og samtidig sørge for at gjeldsslette og nye lån gis uten betingelser som undergraver demokratiske prosesser.

Gjeldssituasjonen, hvor fattige land skylder enorme summer til land, institusjoner eller private aktører, er ett av flere forhold som bidrar til å opprettholde urettferdig fordeling og global fattigdom. Selv om mange afrikanske land fikk slettet sin utenlandsgjeld gjennom det globale gjeldssletteinitiativet for fattige gjeldstyngede land (HIPC) på 2000-tallet, melder IMF at flere av disse igjen er i fare for å havne i nye gjeldskriser.

I land hvor gjeldsbyrden er stor, hindrer nedbetaling av lån fattigdomsbekjempelse og oppfyllelse av grunnleggende menneskerettigheter. Store deler av gjeldsbyrden til fattige land stammer også fra lån som aldri skulle blitt gitt, og må anses som illegitim. Dette er gjeld fra lån gitt til korruperte og undertrykkende regimer, eller gjeld som er gitt på uakseptable premisser, for eksempel med altfor høy rente. Slik gjeld må slettes umiddelbart.

Systemene for utlån og mangelen på en uavhengig og rettferdig gjeldsslettemekanismene er med på å opprettholde en skjev maktbalanse mellom rike og fattige land. I dag finnes ingen juridiske mekanismer som kan hindre at illegitim gjeld oppstår eller som kan få slettet gjelden i etterkant. For å hindre en ny

gjeldskrise i å oppstå, er det avgjørende å endre måten dagens utlån foregår på.

FELLESRÅDET FOR AFRIKA (/fellesrådet)
Fellesrådet vil arbeide for slette av illegitim og ubetalbar gjeld, samt opprettelsen av en åpen, rettferdig og nøytral gjeldsslettemekanisme. Dette er viktig for å gjøre opp for dårlige utlån og sikre at gjeldsbetjening ikke går utover menneskerettigheter. Gjeldsslette og nye lån må gis uten betingelser som undergraver demokratiske prosesser.

4. Migrasjon

Fellesrådet for Afrika mener at:

- Politikere og medier må være nyanserte og faktabaserte når de omtaler migrasjon.
- Norge skal bygge opp om retten til migrasjon slik den er fastsatt i FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter.
- Bistand skal aldri tildeles ut fra migrasjonspolitiske målsetninger for giverlandet. Dette omfatter returavtaler, grensekontroll og tredjelsavtaler.
- Norge må følge opp FNs bærekraftsmål om å handle umiddelbart for å stanse klimaendringene for å unngå flere klimafordrevne.
- Norge og andre europeiske land bør øke den humanitære bistanden til flyktninger på det afrikanske kontinentet.

Fellesrådet for Afrika er for en nyansert og faktabasert debatt for å motvirke mytene om migrasjon. Mens deler av det offentlige ordskiftet i Norge har fokusert på at det er "bølger av afrikanske migranter som velter over Europa", så viser tall fra den Afrikanske Union at kun to av ti migranter faktisk forlater det afrikanske kontinentet.

Med en bedre offentlig diskusjon blir det lettere å enes om langsiktige politiske løsninger og føringer på feltet. Migrasjonsutvalget ønsker å styrke kunnskapen om migrasjon i, til og fra Afrika, hvor det afrikanske perspektivet blir ivaretatt. Videre ønsker Fellesrådet å spre kunnskap om de underliggende årsakene til hvorfor mennesker migrerer og hvilke effekter migrasjon skaper i avsender- og mottakerland.

Migrasjon har mange positive effekter spesielt med tanke på kunnskap- og pengeoverføringer. Likevel utsettes mange migrantgrupper for ulike typer menneskerettighetsbrudd som diskriminering, hatvold og nåtidens slaveri. Mange er også uten helsetilbud, husly og rent drikkevann. De største utfordringene og mulighetene knyttet til afrikanske migranter er knyttet til den massive urbaniseringsbølgen på kontinentet.

Spesielt siden 2015 har utviklings- og menneskerettighetshensyn ofte blitt underordnet et ønske om å begrense migrasjon fra Afrika til Europa. Dette har ført til et ensidig fokus på grensekontroll og i praksis en forskyvning av den europeiske grensen langt ned i Sahel. Norske politikere må endre kurs og heller verne om menneskerettighetene og utarbeide en mer helhetlig strategi for migrasjon. Humanitær bistand til flyktninger og bistand til utvikling må prioriteres.

5. Klima

Fellesrådet mener:

- at det er svært viktig at Statens pensjonsfond utland ikke investerer i selskaper som ikke tar klimahensyn/gjør grundige risikoanalyser jf. ny menneskerettighetslov for næringslivet
- at det bevilges penger til klimatilpasningsiltak i afrikanske land som er utsatt for klimaendringer

- KLIMATILPASNING I FELLESRÅDET FOR AFRIKA (/fellesradet)
- at det må bevilges mer penger til forskere på det afrikanske kontinentet som forsker på klima og klimatilpasning
  - at norske myndigheter kutter sine utslipp for å hindre at situasjonen for afrikanske land forverres
  - at norske myndigheter tilrettelegger for et rettferdig og bærekraftig grønt skifte i afrikanske land

Afrikanske land bidrar minimalt til globale klimagassutslipp, men er kanskje de som blir hardest rammet av klimaendringene. I følge FNs klimapanel er Afrika en av de mest sårbare regionene, hvor millioner av mennesker kommer til å bli påvirket av tørke, flom, jordskred, vannmangel, matmangel osv. At havgrensa stiger vil få alvorlige konsekvenser for de afrikanske øy- og kyststatene. For å lykkes med å begrense klimaendringene må også norske myndigheter kutte sine utslipp for å hindre at situasjonen for afrikanske land forverres.

Kongobassenget, som er verdens nest største regnskog, er viktig med tanke på å begrense klimaendringene, regulere nasjonale nedbørsmønstre og sørge for et levebrød til mennesker som bor i regionen.

Kongobassenget har et rikt biomangfold, hvorav flere er truede arter. Av de 120 millioner mennesker som bor i regionen, får rundt 60 millioner deler av sitt levebrød fra disse skogene. Kongobassenget spiller også en viktig rolle for vannforsyningen og landbruket i andre land i Afrika sør for Sahara. Det er viktig at denne regionen bevares.

Afrikanske land og aktører må sikres støtte i internasjonale klimaforhandlinger hvor de krever økonomisk hjelp for å tilpasse seg klimaendringene som verdens rike har skapt. Norske myndigheter bør støtte investeringer til teknologiske, klimarobuste tilpasningsprogrammer nødvendig for å kunne gjennomføre klimamål i afrikanske land.

Det er flere dilemmaer som oppstår i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål nummer 13 som er å stoppe klimaendringene. I noen tilfeller vil dette arbeidet komme i direkte konflikt med andre bærekraftsmål, som for eksempel bærekraftsmål nummer 8 som omhandler anstendig arbeid og økonomisk vekst. I flere afrikanske land subsidierer man bensin. Avviklingen av disse subsidiene vil være bra for klimaet, men føre til høyere priser på alt fra transport, matvarer, medisiner, utdanning og i ytterste konsekvens større arbeidsledighet. Norge må derfor være klar over disse dilemmaene og tilrettelegge for et rettferdig og bærekraftig grønt skifte i afrikanske land.

6. Avkolonisering på kontinentet

Fellesrådet for Afrika støtter en fullstendig avkolonisering av det afrikanske kontinent. Marokko må avslutte sin folkerettsstridige okkupasjon av Vest-Sahara og la det saharawiske folk få innfridd sin legitime rett til selvbestemmelse.

Storbritannia må rette seg etter kravet fra FNs Generalforsamling og trekke seg ut av Chagosøyene.

- FELLESRADET**
- AFRIKA**
- > Afrika (<https://afrika.no/land/afrika>)
  - > Algerie (<https://afrika.no/land/algerie>)
  - > Angola (<https://afrika.no/land/angola>)
  - > Benin (<https://afrika.no/land/benin>)
  - > Botswana (<https://afrika.no/land/botswana>)
  - > Burkina Faso (<https://afrika.no/land/burkina-faso>)
  - > Burundi (<https://afrika.no/land/burundi>)
  - > Den sentralafrikanske republikk (<https://afrika.no/land/den-sentralafrikanske-republikk>)
  - > Djibouti (<https://afrika.no/land/djibouti>)
  - > Egypt (<https://afrika.no/land/egypt>)
  - > Ekvatorial-Guinea (<https://afrika.no/land/ekvatorial-guinea>)
  - > Elfenbenskysten (<https://afrika.no/land/elfenbenskysten>)
  - > Eritrea (<https://afrika.no/land/eritrea>)
  - > Etiopia (<https://afrika.no/land/etiopia>)
  - > Gabon (<https://afrika.no/land/gabon>)
  - > Gambia (<https://afrika.no/land/gambia>)
  - > Ghana (<https://afrika.no/land/ghana>)
  - > Guinea (<https://afrika.no/land/guinea>)
  - > Guinea-Bissau (<https://afrika.no/land/guinea-bissau>)
  - > Kamerun (<https://afrika.no/land/kamerun>)
  - > Kapp Verde (<https://afrika.no/land/kapp-verde>)
  - > Kenya (<https://afrika.no/land/kenya>)
  - > Komorene (<https://afrika.no/land/komorene>)
  - > Kongo-Brazzaville (<https://afrika.no/land/kongo-brazzaville>)
  - > Kongo-Kinshasa (<https://afrika.no/land/kongo-kinshasa>)
  - > Lesotho (<https://afrika.no/land/lesotho>)
  - > Liberia (<https://afrika.no/land/liberia>)
  - > Libya (<https://afrika.no/land/libya>)
  - > Madagaskar (<https://afrika.no/land/madagaskar>)
  - > Malawi (<https://afrika.no/land/malawi>)
  - > Mali (<https://afrika.no/land/mali>)
  - > Marokko (<https://afrika.no/land/marokko>)
  - > Mauritania (<https://afrika.no/land/mauritania>)
  - > Mauritius (<https://afrika.no/land/mauritus>)
  - > Mosambik (<https://afrika.no/land/mosambik>)
  - > Namibia (<https://afrika.no/land/namibia>)
  - > Niger (<https://afrika.no/land/niger>)
  - > Nigeria (<https://afrika.no/land/nigeria>)
  - > Rwanda (<https://afrika.no/land/rwanda>)
  - > São Tomé og Príncipe (<https://afrika.no/land/sao-tome-og-principe>)
  - > Senegal (<https://afrika.no/land/senegal>)
  - > Seychellene (<https://afrika.no/land/seychellene>)
  - > Sierra Leone (<https://afrika.no/land/sierra-leone>)
  - > Somalia (<https://afrika.no/land/somalia>)
  - > Sør-Afrika (<https://afrika.no/land/sor-afrika>)
  - > Sør-Sudan (<https://afrika.no/land/sor-sudan>)
  - > Sudan (<https://afrika.no/land/sudan>)
  - > Swaziland (<https://afrika.no/land/swaziland>)
  - > Tanzania (<https://afrika.no/land/tanzania>)
  - > Togo (<https://afrika.no/land/togo>)
  - > Tsjad (<https://afrika.no/land/tsjad>)
  - > Tunisia (<https://afrika.no/land/tunisia>)
  - > Uganda (<https://afrika.no/land/uganda>)
  - > Vest-Sahara (<https://afrika.no/land/vest-sahara>)
  - > Zambia (<https://afrika.no/land/zambia>)
  - > Zimbabwe (<https://afrika.no/land/zimbabwe>)

BEDRIFTSDATABASE (HTTPS://AFRIKA.NO/FELLESRADET/BEDRIFTSDATABASEN)

Informasjonen i bedriftsdatabasen er basert på offentlig tilgjengelig informasjon om selskapene og på direkte etterspurt informasjon. Det siste arbeidet med bedriftsdatabasen ble gjennomført i 2019. Dersom

du er et selskap eller et enkeltindivid som ser mangler eller behov for oppdatering må du gjerne ta kontakt

med Fellesrådet for Afrika ([/fellesradet](#)).

➤ [Gå til bedriftsdatabasen \(https://afrika.no/fellesradet/bedriftsdatabasen\)](#).

A | FELLESRÅDET
FOR AFRIKA

([/fellesradet](#)).

Redaktør: Carima Tirillsdottir Heinesen

E-post: carima@afrika.no ([mailto:](mailto:carima@afrika.no)).

Følg oss:

Nyhetsbrev

([/nyhetsbrev](#)).

(<https://www.facebook.com/fellesradet/>).

Web: [Noop.no](http://noop.no) (<http://noop.no>).

Design: [Clou Design](http://www.clou.no/) (<http://www.clou.no/>).